

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Узп 223/2021
27.08.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Гордане Џакула и Бранислава Босиљковића, чланова већа, са саветником Драгицом Вранић, као записничарем, одлучујући о захтеву АА из ...,, кога заступају пуномоћници Милош Ристић, адвокат из ..., и Ивана Димитријевића, адвоката из ...,, за преиспитивање судске одлуке - пресуде Управног суда, Одељења у Новом Саду III-4 У 3465/20 од 26.04.2021. године, са противном странком, Министарством финансија Републике Србије, Управом за јавни дуг, у предмету неисплаћене девизне штедње, у нејавној седници већа одржаној дана 27.08.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

Захтев се **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ захтев подносиоца захтева за накнаду трошкова.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим диспозитива, одбијена је тужба подносиоца захтева поднета против решења Министарства финансија Републике Србије, Управе за јавни дуг, број ...-.../...-... од 23.12.2019. године, којим је одбијена пријава потраживања подносиоца пријаве АА из ..., заведена под бројем ...-.../...-... . Ставом другим диспозитива побијане пресуде одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова управног спора.

У захтеву за преиспитивање побијане пресуде подносилац понавља наводе тужбе да је пре распада СФРЈ уложио девизна средства код Филијале „Инвест банке“ са седиштем у Београду, Република Србија и да му до данас није омогућена исплата уложених средстава. Указује на пресуду Европског суда за људска права у Стразбуру од 16.07.2014. године, донету по представци 60642/08, Алишић, Саџак и Шахдановић, против Словеније и Србије, којом је утврђено да Филијала „Инвест банке“ у Тузли није имала правни субјективитет, да је 2002. године надлежни суд у Републици Србији донео решење

о стечају „Инвест банке“ у ком поступку су продати пословни простори филијале те банке у Босни и Херцеговини, те да је „Инвест банка“ остала одговорна за стару девизну штедњу у својим филијалама у другим државама следбеницама. Истиче да је у извршењу наведене пресуде Европског суда за људска права Република Србија донела Закон о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ („Сл. гласник РС“, бр.108/16, 113/17 и 52/19). Наводи да су побијана пресуда и оспорено решење донети са позивом на Закон о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације („Сл. новине БиХ“, 27/97...86/15), који је донет од стране Федерације БиХ, а чије су одредбе чл.3, 7, 11. и 18. пресудом Уставног суда Федерације БиХ оцењене као неуставне. Сматра да је произвољан закључак туженог органа и Управног суда да је девизну штедњу пренео на друго правно лице – банку са седиштем у Федерацији БиХ и да није више у односу са банком код које је полагао новац. У вези с тим, указује да је Управни суд пропустио да примени одредбу члана 9. Закона о утврђивању и начину измирења унутрашњих обавеза Федерације БиХ („Сл. новине ФБиХ“, бр.66/04 и 44/05), према којој Федерација преузима обавезе по основу старе девизне штедње остварене у најнижим пословним јединицама банака на територији Федерације, с тим да наведено не обухвата стару девизну штедњу депоновану у „Љубљанској Банци“ и „Инвест Банци“, с обзиром да ће се то решавати у процесу сукцесије имовине бивше СФРЈ. Позива се и на одредбу члана 1. став 4. Закона о измирењу обавеза по основу рачуна старе девизне штедње („Сл. гласник БиХ“ бр.28/06), те поставља питање зашто би ентитет у БиХ, и то Федерација БиХ, преузела обавезе банке за које је одговорна Република Србија. Истиче да је Управни суд у својој одлуци у само кратком делу навео да је првостепени орган применио Закон о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације са свим изменама и допунама, притом не узимајући у обзир и све остале прописе и чињенице које је морао применити и ценити приликом одлучивања, а свакако и образложити у одлуци. Предлаже да Врховни касациони суд захтев уважи и побијану пресуду преиначи или укине, а тражи и накнаду трошкова поступка.

Противна странка у одговору на захтев предлаже да суд исти одбије.

Поступајући по поднетом захтеву и испитујући побијану пресуду у границама захтева, у смислу члана 54. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" 111/09), Врховни касациони суд је нашао да је захтев неоснован.

Према разлозима образложења побијане пресуде, правилно је, по оцени Управног суда, одлучио тужени орган када је одбио пријаву потраживања тужиоца по основу девизне штедње, јер нису испуњени услови за признавање тог права. Ово стога јер је правилно тумачење туженог органа да је девизна штедња у смислу одредбе члана 1. став 4. Закона о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ, у складу са прописима Федерације БиХ, пренета на друго правно лице – банку са седиштем у Федерацији БиХ односно приватизацијски рачун грађана, чиме је конвертована у друга права која се могу реализовати у складу са Законом о утврђивању и реализацији потраживања грађана у

поступку приватизације. Како према потврди број ...-...-...-.../... од 15.04.2019. године, у Агенцији за приватизацију у Федерацији БиХ на јединственом рачуну грађана ... АА постоји неутрошен износ од 993,32 КМ из основа старе девизне штедње достављен од Комерцијалне Банке ДД Тузла, регистрован 14.04.1999. године, то правилно налази тужени орган да „Инвест Банка“ АД Београд, даном преноса девизне штедње није пословала на територији БиХ. На основу изнетог, тужилац по основу девизне штедње није више у односу са банком код које је својевремено полагао девизну штедњу, чије је седиште у Републици Србији, јер је иста пренета на другу банку са седиштем у Федерацији БиХ, односно конверзијом девизне штедње у други облик права, престао је законски основ за признавање права по основу неисплаћене девизне штедње грађана у складу са Законом о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших Република СФРЈ. У сваком случају и да тужилац није искористио стару девизну штедњу за намене прописане Законом о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације, евидентирана девизна штедња постала је унутрашњи дуг Федерације БиХ у складу са одредбом члана 5а наведеног закона. Управни суд је ценио наводе тужбе којима се указује да је тужени применио одредбе чл.3, 7, 11. и 18. Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације које су пресудом Уставног суда Федерације БиХ оцењене као неуставне, чиме је чињенице утврдио на основу незаконитих доказа, па је нашао да су неосновани. Ово стога, јер је пресудом Уставног суда Федерације БиХ од 08.01.2021. године цењена уставност одредби чл.3, 7. и 18. Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације („Сл. новине ФБиХ“, бр.27/97, 8/99, 45/00), док је тужени орган у оспореном решењу применио одредбе Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације („Сл. новине ФБиХ“, бр.27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 97/07, 65/09, 48/11, 114/12 и 86/15), са свим изменама и допунама Закона донетим након оценое уставности.

Оцењујући законитост побијане пресуде Врховни касациони суд налази да је иста донета без повреда правила поступка и уз правилну примену прописа.

Према стању у списима и образложењу побијане пресуде, тужилац је на основу позива за пријаву потраживања по основу девизне штедње од 23.01.2017. године, поднео пријаву потраживања, која је евидентирана под бројем ...-.../...-... од 11.12.2017. године, а на основу девизне штедње положене код „Инвест банке“ АД Београд, број партије ...-...-...-... . Тужилац је уз пријаву поднео оригинал девизне штедне књижице „Инвест банке“ АД Београд, под бројем ..., у којој постоји печат са знаком „евидентирана страна девизна штедња“ односно печат са називом банке – „Комерцијална Банка“ ДД Тузла. Поред тога, тужилац је доставио и потврду финансијско-информатичке агенције Сарајево о томе да није остварио право у БиХ по основу старе девизне штедње, нити да му је то право признато од стране Федерације БиХ, као и изјаву, дату под моралном, материјалном и кривичном одговорношћу, да предметну стару девизну штедњу није пренео на друго лице. Поступајући по налогу туженог за доставу допунске документације, тужилац је доставио потврду Агенције за приватизацију Федерације БиХ број ...-...-...-.../... од 15.04.2019. године, којом се потврђује, на основу увида у базу података Јединствених рачуна грађана (ЈРГ) да на ЈРГ ... АА, постоји неутрошен износ од 993,32 КМ из основа старе девизне

штедње достављен из „Комерцијалне банке“ ДД Тузла, регистрован 14.04.1999. године, уз напомену да Агенција за приватизацију није надлежна за поврат старе девизне штедње и да не располаже подацима о верификованим износима из основа старе девизне штедње.

Одредбом члана 1. став 1. Закона о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ („Сл. гласник РС“, бр.108/16, 113/17 и 52/19), прописано је да се овим законом уређују услови, начин и поступак регулисања обавеза по основу неисплаћене девизне штедње грађана коју су до 27. априла 1992. године положили: 1) држављани бивших република СФРЈ, осим Републике Србије, код банака са седиштем на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ; 2) држављани Републике Србије код филијала банака са седиштем на територији Републике Србије, а које су се налазиле на територијама бивших република СФРЈ. Ставом 4. истог члана прописано је да се одредбе овог закона не односе на девизну штедњу из става 1. овог члана, која је у потпуности исплаћена у складу са прописима бивших република СФРЈ, на чијој територији је положена, или коју су бивше републике СФРЈ својим прописима пренеле на друга правна лица, односно конвертовале у друга права.

Одредбом члана 9. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Сл. лист СФРЈ“, бр.43/82 и 72/82, „Сл. лист СРЈ“ бр.46/96 и „Сл. гласник РС“, бр.46/06), прописано је да се право стране државе примењује према свом смислу и појмовима које садржи.

Према одредби члана 2. Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана у поступку приватизације („Сл. новине ФБиХ“, бр.27/97, 8/99, 45/00, 54/00, 32/01, 27/02, 57/03, 44/04, 79/07, 65/09, 48/11, 114/12 и 86/15), потраживања грађана, која се измирују у складу са овим законом, сматрају се потраживања по основу старе девизне штедње, по основу компензације за денационализовану имовину која се не може вратити у власништво и посед, потраживања по основу неисплаћених плаћа припадника Армије РБиХ, Хрватског вијећа одбране, Полиције и опћа потраживања утврђена Законом о приватизацији предузећа. Одредбом члана 3. став 1. истог закона прописано је да лице које има девизну штедњу у банкама или пословним јединицама са сједиштима на територији Федерације изнад 100 КМ, а био је држављанин бивше Социјалистичке Републике БиХ и на дан 31. марта 1991. године имао пребивалиште на територији која сада припада Федерацији, стиче потраживања према Федерацији са стањем на дан 31. марта 1992. године. Одредбом члана 5. истог закона прописано је да се потраживање грађана по свим основима из члана 2. овог закона, исказују на јединственом рачуну грађана (у даљем тексту: Јединствени рачун) у организационој јединици Агенције за приватизацију ФБиХ, према мјесту пребивалишта грађана, а одредбом члана 5а истог закона, да изузетно од члана 5. овог закона, потраживање по основу старе девизне штедње постаје унутрашњи дуг ФБиХ који се измирује у складу са посебним законом, осим ако лице које има потраживање по основу старе девизне штедње не да изјаву да се та потраживања користе за намјене из члана 18. овог закона. Изјава из става 1. овог члана је неопозива и подноси се Федералном министарству финансија у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона. Према одредби члана 11. истог закона, отварање

Јединствених рачуна врши се по службеној дужности на основу матичног броја грађанина – носитеља потраживања из овог закона, а отварање Јединственог рачуна по основу старе девизне штедње врши се на захтев штедише. Јединствени рачун представља сертификат грађанина.

Полазећи од цитираних прописа, а како према потврди број ...-...-...-.../... од 15.04.2019. године, у Агенцији за приватизацију Федерације БиХ на јединственом рачуну грађанина ... АА, постоји неутрошен износ од 993,32 КМ из основа старе девизне штедње, достављен од „Комерцијалне банке“ ДД Тузла, регистрован 14.04.1999. године, правилна је оцена Управног суда да је оспорено решење туженог правилно и законито. Ово стога што тужилац, овде подносилац захтева за преиспитивање судске одлуке, по основу девизне штедње није више у односу са банком код које је својевремено положио девизну штедњу („Инвест банка“ АД Београд), а чије је седиште у Републици Србији, већ је ступио у одос са ФБиХ. Наиме његова девизна штедња је пренета на другу банку са седиштем у Федерацији БиХ („Комерцијалну банку“ ДД Тузла), а затим конвертована у други облик права на основу закона Федерације БиХ.

Имајући у виду изложено, и по оцени Врховног касационог суда, не ради се о старој девизној штедњи за коју би била одговорна Република Србија према пресуди Европског суда за људска права у Стразбуру од 16.07.2014. године, донетој по представи 60642/08, Алишић, Саџак и Шахдановић, против Словеније и Србије, односно према Закону о регулисању јавног дуга Републике Србије по основу неисплаћене девизне штедње грађана положене код банака чије је седиште на територији Републике Србије и њиховим филијалама на територији бивших република СФРЈ, па су супротни наводи захтева неосновани.

Наиме, Република Србија, не може бити одговорна за регулисање обавеза по основу неисплаћене девизне штедње подносиоцу захтева ни у случају да је трансфер износа од 993,32 КМ на јединствени рачун подносиоца код Агенције за приватизацију Федерације БиХ извршен без његове сагласности, аутоматском применом неуставних одредаба Закона о утврђивању и реализацији потраживања грађана, у поступку приватизације који је донела Федерација БиХ, јер је пренос девизних средстава на јединствени рачун извршен са рачуна „Комерцијалне банке“ ДД Тузла, са седиштем на територији Федерације БиХ, а не са рачуна филијале „Инвест банке“ са седиштем на територији Републике Србије. Евентуалне неуставне ситуације узроковане применом закона Федерације БиХ и повреду права на мирно уживање имовине правних субјеката која из тога проистиче, мора отклонити држава која је такво стање проузроковала, а не Република Србија.

С обзиром на све изложено, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 55. став 1. Закона о управним споровима, одлучио као у ставу првом диспозитива ове пресуде.

Како је захтев за преиспитивање судске одлуке одбијен, Врховни касациони суд је, на основу одредбе члана 74. Закона о управним споровима сходном применом одредбе члана 165. став 1. у вези члана 153. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/18) одлучио као у другом ставу диспозитива пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ КАСАЦИОНОМ СУДУ
дана 27.08.2021. године, Узп 223/2021

Записничар,
Драгица Вранић, с.р.

Председник већа – судија,
Катарина Манојловић Андрић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић